

Oslo

Fullføringsreformen

*Med åpne dører til verden og fremtiden
(Meld. St. 21 2020-21)*

Terje Jørgen Larsen og Caroline K. Bozic
Avd. samarbeid og tjenesteutvikling,
Utdanningsetaten

Osloskolen

Oslo

Innhold

- ▶ **Fullføringsreformen**
 - Hvorfor en reform?
 - Målet og intensjonen med reformen
- ▶ **Noen eksempler** – Tahir, Sivert og Elin
- ▶ **Hva innebærer fullføringsreformen**
 - Tiltak og rettigheter
 - Organisering av opplæring
- ▶ **Muligheter** for Tahir, Sivert og Elin

Hvorfor en reform?

- ▶ Videregående opplæring har ikke vært endret siden reform 94
- ▶ Samme organisering og tilbud de siste 20 årene
- ▶ Arbeidet med reformen har en tidshorisont på 10 år
- ▶ 100 tiltak
 - regelverk, rettigheter, innhold, organisering og kompetanse

Meld. St. 21

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Fullføringsreformen
– med åpne dører til verden og fremtiden

Ny Opplæringslov – inkorporerer forslag fra Meld. St. 21

Vil gje elevar rett til vidaregåande skule på ubestemt tid

Forslaget frå regjeringa inneber at elevar skal kunne ta fleire fagbrev, og at dei har rett til vidaregåande opplæring til dei fullfører.

LOVFORSLAG: Eitt av forslaga skal gjere det lettare å bytte utdanningsretning.
FOTO: KOMMUNIKASJON / KUNNSKAPSDEPARTEMENTET

Berit Helle Jonsbråten
Journalist

Laik Hanbaly
Journalist

Publisert i dag kl. 06:00

Oslo

– I dag er det slik at ein har tre år på å fullføre, men i framtida er det slik at ein kan halde fram på skulen til ein er ferdig. Viss ein til dømes stryk i eit fag kan ein fortsette til ein er ferdig, fortel kunnskapminister Tonie Brønn.

31.08.2023

Hva er målet med fullføringsreformen?

- ▶ VGO skal føre til enten studiekompetanse eller yrkeskompetanse
- ▶ Ni av ti skal fullføre og bestå i 2030
- ▶ Sluttkompetansen skal gi sterkere føring for innholdet i opplæringen
- ▶ Fullføringsreformen skal bidra til at ungdom og voksne blir kvalifisert til å møte kravene i videre utdanning og arbeidsliv, og oppdatere sin kompetanse gjennom hele livet
- ▶ Et fleksibelt opplæringsløp som tar hensyn til ungdom og voksnes ønsker, erfaringer og livssituasjon
- ▶ En videregående opplæring som er preget av mestring, motivasjon og læring og gir relevant kompetanse til videre utdanning og arbeid
- ▶ Varig tilknytning til arbeidslivet

Tahir 40 år

- ▶ 15 år botid i Norge
- ▶ Noe grunnskole i hjemland, ingen dokumentasjon
- ▶ Snakker norsk på B1-nivå
- ▶ Erfaring bilverksted i hjemland
- ▶ Uten arbeid i Norge
- ▶ Noe helseutfordringer
- ▶ Ønsker jobb og vil gjerne få dokumentert tidligere erfaring

Sivert 22 år

- ▶ Startet på Kuben
 - (Informasjonsteknologi og medieproduksjon), sluttet til høstferien
- ▶ Startet på VGO nettskole,
 - studspes, fullførte flere fag
- ▶ Helseutfordringer;
 - sosiale, angstproblematikk og lettere autisme, bruker lengre tid, liker mer praktisk enn teoretisk
- ▶ Ønsker jobb og gjerne en utdanning
- ▶ Vil helst yrkesfaglig

Elin 45

- ▶ 20 års erfaring som frisør
- ▶ Startet egen bedrift
- ▶ Også jobbet i butikk
- ▶ Helseutfordringer;
 - Smerter i armer og skuldre
 - Psykiske plager i etterkant av lengre sykmeldingsperiode
 - Angstproblematikk
- ▶ Vil jobbe, kan ikke jobbe som frisør, liker å reise.

Hvorfor en reform?

Regjeringen har identifisert fem problemer i dagens VGO

1. VGO er i for liten grad tilpasset elever med svake faglige forutsetninger.
2. Elevene får ikke det de trenger for å bli best mulig studieforberedt.
3. Fagopplæringen dekker ikke elevenes og arbeidslivets behov godt nok.
4. VGO er i for liten grad tilpasset den mangfoldige elevgruppa.
5. VGO er ikke godt nok tilpasset voksne.

Hovedområder – tiltak og rettigheter

RETTIGHETER

LÆRLINGER

FORBEREDT FOR
VIDERE STUDIER

MOTIVASJON,
MESTRING OG
MANGFOLD

LIVSLANG LÆRING

DIALOG OG
SAMARBEID

Rettighetsutvidelse

Tidsbegrensningen på videregående opplæring tas bort

Rett til videregående opplæring til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse

- Tilpassede opplæringsløp
- Bedre og mer systematisk oppfølging av elever som står i fare for å ikke bestå fag
- Dekke arbeidslivets behov bedre med rett til yrkesfaglig rekvalifisering og rett til læreplass eller et likeverdig tilbud
- Øke sjansen for fullføring med bedre oppfølging av elevene
- Mulighet for voksne som har brukt opp retten å komme tilbake til vgo og oppnå sluttkompetanse

Lærlinger og lærekandidater

SSB rapporterer at Norge vil ha for få arbeidstakere med yrkesfaglig bakgrunn i årene som kommer. En stor utfordring er at elever ikke får læreplass (ikke en rett) og at mange velger å ta påbygg. Bare 55% går videre med yrkesfag etter Vg2 og bare 4/10 som starter i fag- og yrkesopplæringen har tatt fag-/svennebrev eller oppnådd yrkeskompetanse i løpet av seks år. Søkere med innvandrerbakgrunn får i mindre grad lærekontrakt enn øvrige.

Noen relevante tiltak i fullføringsreformen og rettigheter i ny opplæringslov

- rett til læreplass eller et likeverdig tilbud
- videreføre og styrke samfunnskontrakt for flere læreplasser i en ny periode
- videreutvikle lærekandidatordningen og praksisbrevordningen i lys av fullføringsretten
- plikt for fylkeskommunen til å tilby lærlinger sosialpedagogisk rådgivning

Motivasjon, mestring og mangfold

40% av elevene som ikke fullfører videregående opplæring skyldes forhold utenfor skolen. Psykiske plager og angst hos unge øker, elever med utviklingshemning har ikke godt nok utbytte av vgo og minoritetsspråklige kan streve med negativ sosial kontroll. For å møte den mangfoldige elevgruppa trenger vi et godt lag rundt eleven.

Noen relevante tiltak i fullføringsreformen og rettigheter i ny opplæringslov

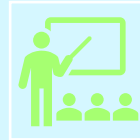
- Vurdere hvordan skolene kan jobbe forebyggede med elevenes psykiske helse
- Lage en strategi for at elever med nedsatt funksjonsevne skal få et bedre tilbud (unge og voksne)
- Vurdere å foreslå en plikt for fylkeskommunene å gi lærlinger tilgang til sosialpedagogisk rådgivning
- Videreutvikle lære kandidatordningen og praksisbrevordningen i lys av fullføringsretten

Tverretatlig, tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid

- ▶ Nav
- ▶ Oppfølgingstjenesten
- ▶ Pedagogisk psykologisk tjeneste
- ▶ Arbeidsgivere
- ▶ Skolehelsetjenesten
- ▶ Los i skole
- ▶ Nav i skole

Laget rundt eleven/deltageren

**Frafall som en kompleks prosess
- kan ikke løses av skolen alene**

**Sterkere forpliktelse til etablering av
forutsigbare samarbeidsstrukturer**

Livslang læring - Vgo er ikke godt nok tilpasset voksne

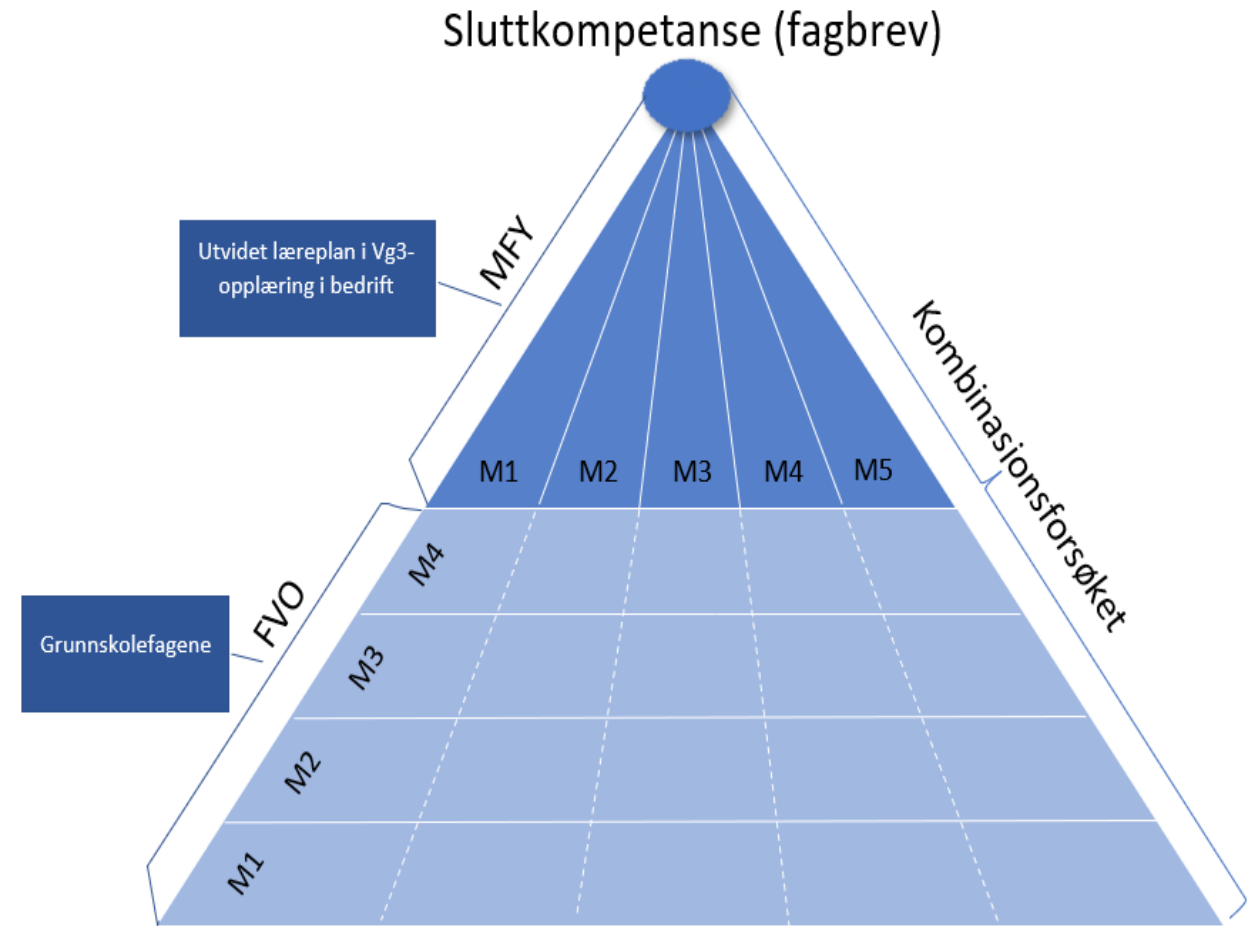

Reformen skal gi

- Ny yrkesfaglig rekvalifiseringsrett
- opplæring spesielt organisert for voksne.
- Rett til å velge opplæring spesielt organisert for voksne fra året man fyller 19 år (til forskjell fra nå som grensen er 25)
- Legge til rette for at oppæringen bedre tilpasses voksne og at sluttkompetansen skal være styrende for opplæringsløpet
- Ny begrepsbruk – FOV og VOV
- Modulstrukturert opplæring som hovedmodell for all opplæring for voksne
 - Utvikle modulstrukturerte læreplaner med tilpassede kompetansemål på grunnskolenivå og modulstrukturerte læreplaner i vgo.
- Det er vedtatt endringer i opplæringsloven for å kunne ta moduler fra FOV samtidig som VOV

Modulforsøkene (2017 – dd)

- ▶ FOV
 - Forberedende opplæring for voksne
 - Erstatte grunnskolen for voksne og FOV
- ▶ MFY
 - Modulstrukturerede læreplaner
 - Arbeidsplass som arena for læring
 - Fleksibel tidsramme
 - Målgruppen: voksne over 20 år uten formelle kvalifikasjoner og/eller permanent tilknytning til arbeidslivet, **med** fullført grunnskole
- ▶ Kombinasjonsforsøket
 - Målgruppen: voksne over 20 år uten formelle kvalifikasjoner og/eller permanent tilknytning til arbeidslivet, **uten** fullført grunnskole
 - HK-Dir jobber med kompetansepakker for innføring.

Tahir 40

15 år botid i Norge
Noe grunnskole i hjemland, ingen dokumentasjon
Snakker norsk på B1-nivå
Erfaring bilverksted i hjemland
Uten arbeid i Norge
Noe helseutfordringer
Ønsker jobb og vil gjerne få dokumentert tidligere erfaring

I AFT

Kartlegge og veilede
Dokumentere erfaring og skole
Ønsker for sluttkompetanse
Finne arbeidsgiver
Teste ulike typer yrker
Opplæring i arbeidsrelaterte ferdigheter?

Muligheter

Opplæring i FOV eller kombinasjonsforsøket
Modulbasert opplæring og tilpasset medbragt kompetanse
Bygger på kompetansen Tahir allerede har, rettet mot en konkret sluttkompetanse
Tilpasset og kun nødvendig undervisning
Tilpasset løp gjennom NAV

Sivert 22

Startet på Kuben
(Informasjonsteknologi og medieproduksjon), sluttet til høstferien
Startet på VGO nettskole, studspes, fullførte flere fag
Helseutfordringer;
sosiale, angstproblematikk og lettere autisme, bruker lengre tid, liker
mer praktisk enn teoretisk
Ønsker jobb og gjerne en utdanning
Vil helst noe yrkesfaglig

I AFT

Kartlegge og veilede
Dokumentere erfaring og skole
Ønsker for sluttkompetanse
Finne arbeidsgiver
Teste ulike typer yrker
Opplæring i arbeidsrelaterte ferdigheter?

Muligheter

MFY med modulstrukturerte læreplaner
Opplæring i hovedsak i bedrift
Kompetansebevis etter hver modul
Godkjent løp gis mulighet til oppmelding til fag –
og svenneprøve

Elin 45

20 års erfaring som frisør
Startet egen bedrift
Også jobbet i butikk
Helseutfordringer;
Smerter i armer og skuldre
Psykiske plager i etterkant av lengre
sykmeldingsperiode
Angstproblematikk
Vil jobbe, kan ikke jobbe som frisør, liker å reise.

I AFT

Kartlegge og veilede
Dokumentasjon for hennes erfaring
Hva er hennes ønsker for sluttkompetanse?
Yrkesfaget Salg, Service og Reiseliv?
Kontakt med NAV for å finne tilpassede løp til henne

Muligheter

Har jobbet i butikk og frisør = lang erfaring
Har interesse for reise og for service
Ble syk av frisøryrket
Innføres regel om rett til yrkesfaglig rekvalifisering
Rekvalifisere seg innen Salg, service og reiseliv?

Oppsummert

- ▶ Større sannsynlighet for at Elin, Sivert og Tahir og mange flere vil kunne fullføre VGO og komme ut i jobb med fullføringsreformen
- ▶ AFT:
 - Sivert, Tahir og Elin trenger kartlegging og veiledning i AFT, hva har de gjort siden de avsluttet skole/job, hva ønsker de nå?
 - Dokumentasjon på all skole og arbeidserfaring
 - Trenger informasjon om hva mulighetene deres er gjennom å undersøke dette i det enkelte fylket – hva er tilgjengelig
 - Husk også på deltakere som har falt ut av vgo som bare har noen fag igjen for å fullføre de manglende fagene, også får mulighet gjennom fullføringsreformen

Utdanningsløp med støtte fra NAV

NAV vil være en part i de løpene hvor det er ekstra bistandsbehov

Det er en forutsetning at personen har rettigheter i NAV-systemet

Oslo

Fullføringsreformen og NAV

- NAV og utdanningsetaten har hatt flere samarbeid for å forberede nye muligheter som kommer i forbindelse med fullføringsreformen
- Vi kan tenke oss at mange av personene som vil få nye muligheter i forbindelse med fullføringsreformen i dag er i kontakt med NAV
- Regelverksendringer og prioriteringer i NAV kan ses i sammenheng med fullføringsreformen
- Ikke alle regelverk er tilpasset – vet ikke om det kommer endringer
- Nye utfordringer for NAV i samarbeid med utdanningsetaten

Vi mobiliserer arbeidskraft i et arbeidsliv i omstilling

- Vi beveger arbeidskraft dit behovet er.
- Vi synliggjør og realiserer ressursene hos dem som har utfordringer med å få eller beholde arbeid.
- Vi prioriterer stabil tilknytning til arbeid fremfor raskeste vei til jobb.
- Sammen med utdanningssektoren og arbeidsgiverne bidrar vi til kvalifisert arbeidskraft.
- Arbeidsgiverne er våre viktigste medspillere for å få folk i jobb, og arbeidsplassen er den viktigste arenaen for oppfølging.

Arbeidsmarkedet og arbeidslivet er i rask omstilling. Vi forstår arbeidsmarkedet og kan omstille oss raskt, slik at vi klarer å møte nye behov. Vi bidrar til å flytte arbeidskraften raskere, og legger til rette for mobilitet.

Vi trenger arbeidskraften til dem som står utenfor arbeidslivet. Vi gjør arbeidskraften ettertraktet og synlig for arbeidsgiverne. Gjennom arbeid og inkludering bidrar vi til livskvalitet for den enkelte og trygger velferdsstaten for fremtiden. Vi samarbeider med helsesektoren for å få til overgang til arbeid for mennesker med helseutfordringer.

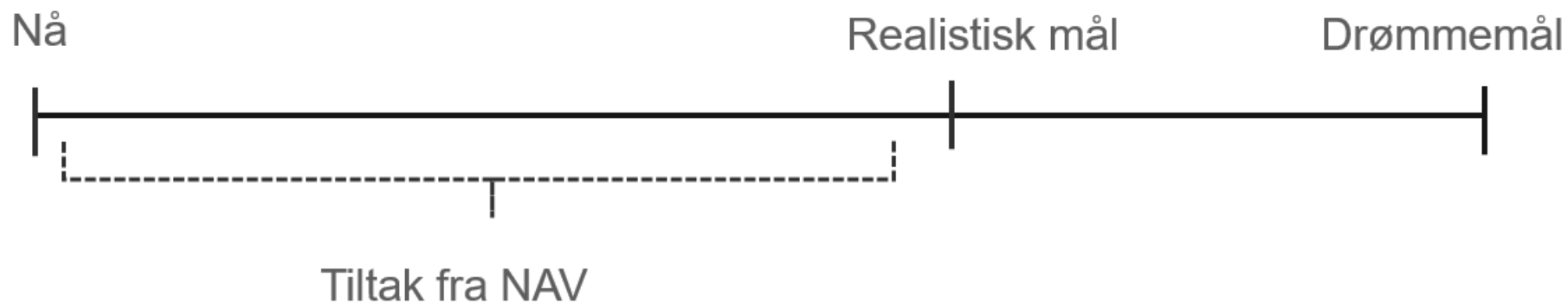
Stabil tilknytning til arbeid blir prioritert fremfor raskeste vei til jobb. For å møte behovet for kvalifisert arbeidskraft jobber vi sammen med utdanningssektoren for at arbeidslivet får tilført etterspurt kompetanse. Vi gir utdanning til dem som ikke har fullført videregående opplæring, slik at de står sterkere i arbeidsmarkedet.

Fremover blir det utfordrende å få tak i kvalifisert arbeidskraft samtidig som mange havner utenfor arbeidslivet. Vi vil se bransjer i vekst og bransjer i nedgang. Bedrifter som nedbemanner kobles med bedrifter som har behov for arbeidskraft. Vi skaper digitale og fysiske møteplasser der arbeidsgivere og arbeidssøkere kan snakke sammen og oppdage nye muligheter. Arbeidsgiverne er våre viktigste medspillere, og arbeidsplassen er den viktigste arenaen for oppfølging.

Arbeidslivet er i stadig omstilling og NAV tilpasser sin rolle deretter.

Lengre løp for varig arbeid

Aktuelle tiltak i arbeidsrette de løp

- Avklaring
- AFT
- Norskundervisning
- Kortere kvalifiserende kurs og enkeltfag
- Fag og yrkesopplæring på videregående og høyere nivå
- Høyere utdanning
- Oppfølgingstiltak
- Tiltak i egenregi (jobbspesialist)
- Jobbsøkerkurs

Tilpassede løp

NAV i Oslo har sammen med utdanningsetaten utviklet tilpassede løp for personer med svake grunnleggende ferdigheter

Praksisbrev som gir delkompetanse, opprettet på initiativ fra bransjene

Vi har også ett samarbeid med avdeling for fagopplæring i enkeltsaker

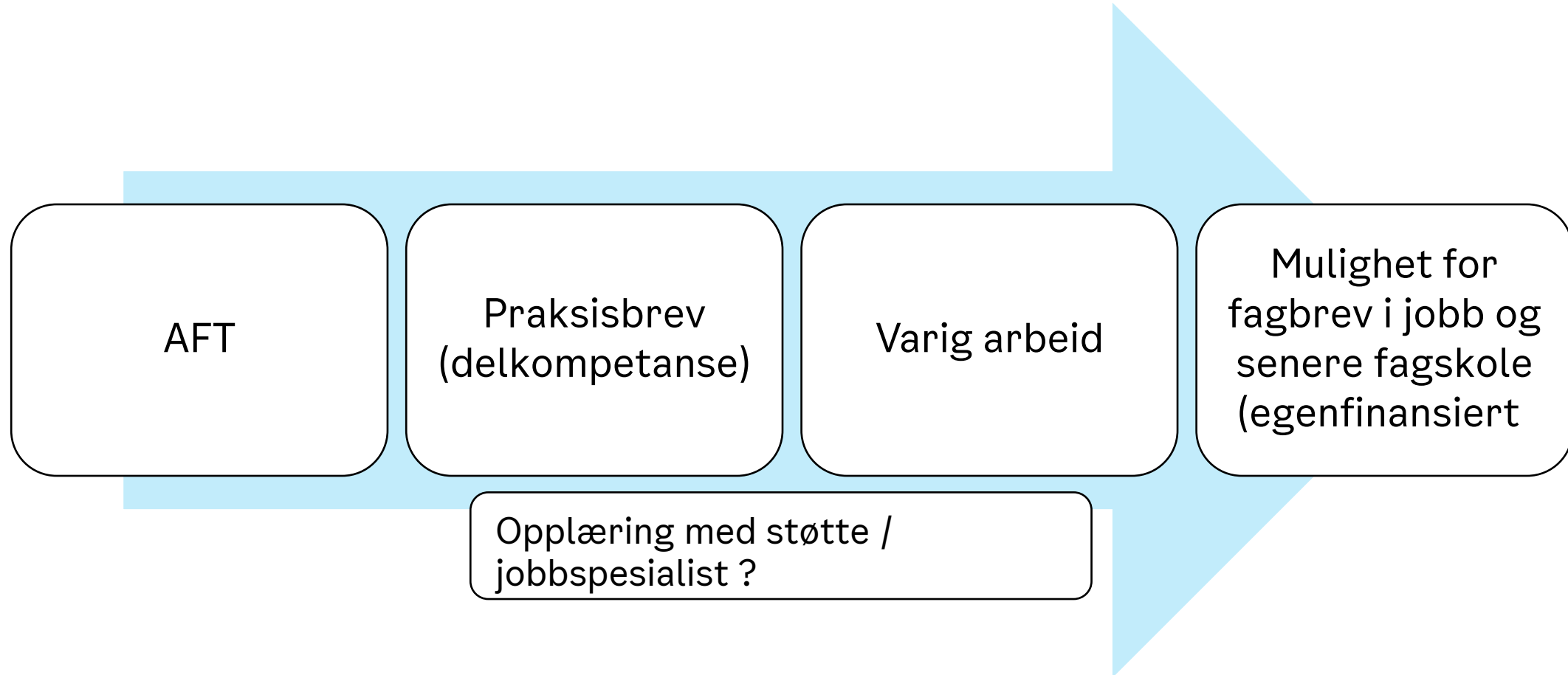
Gruppen trenger ofte flere tiltak og god tiltakskjeding er viktig

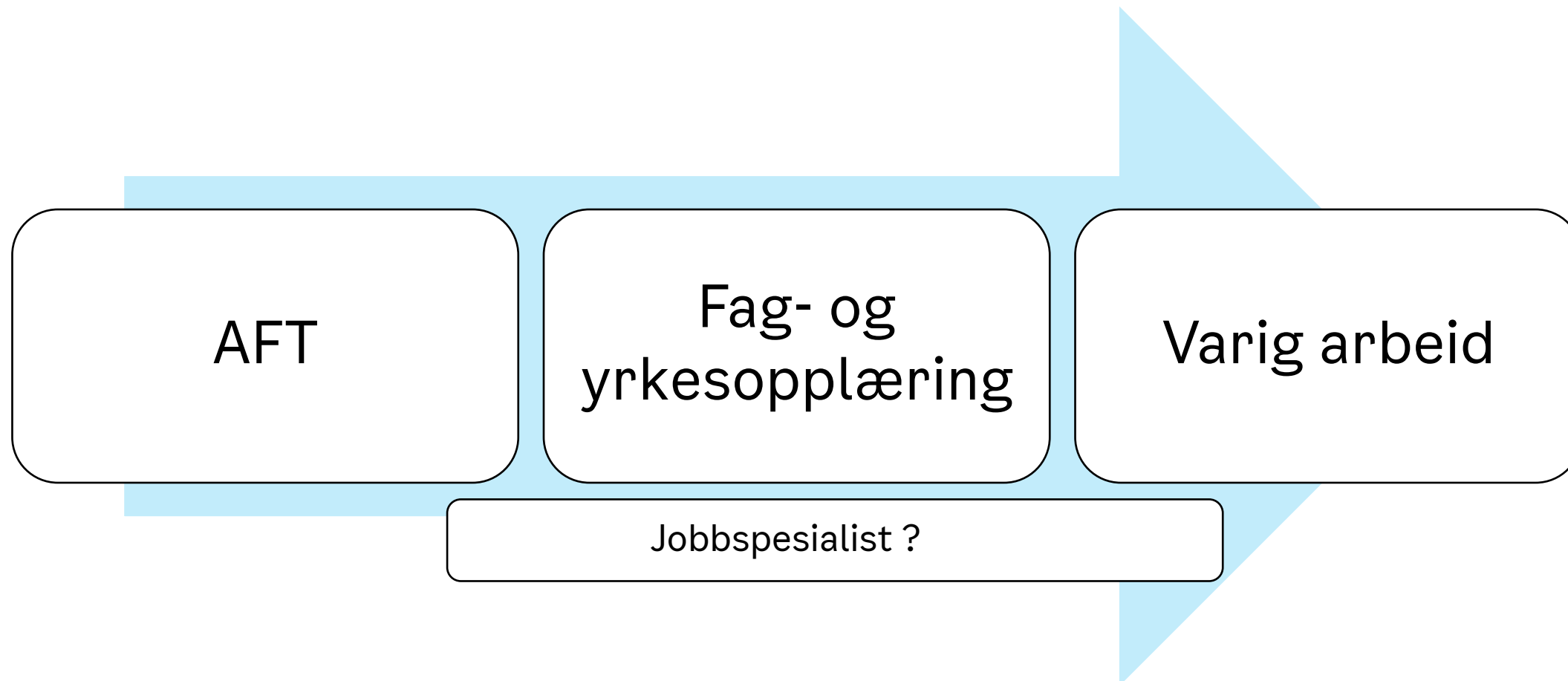
Oslo

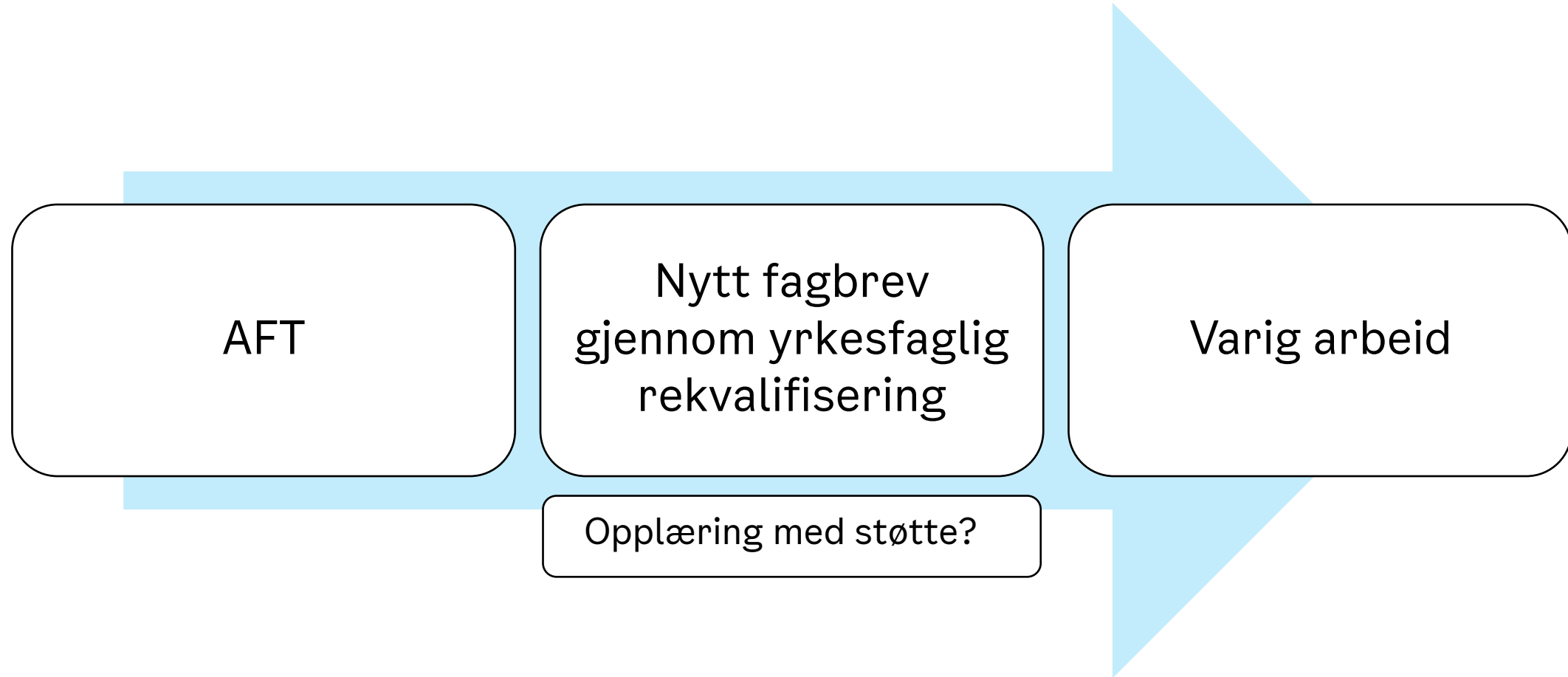
Tahir 40

Sivert 22

Elin 42

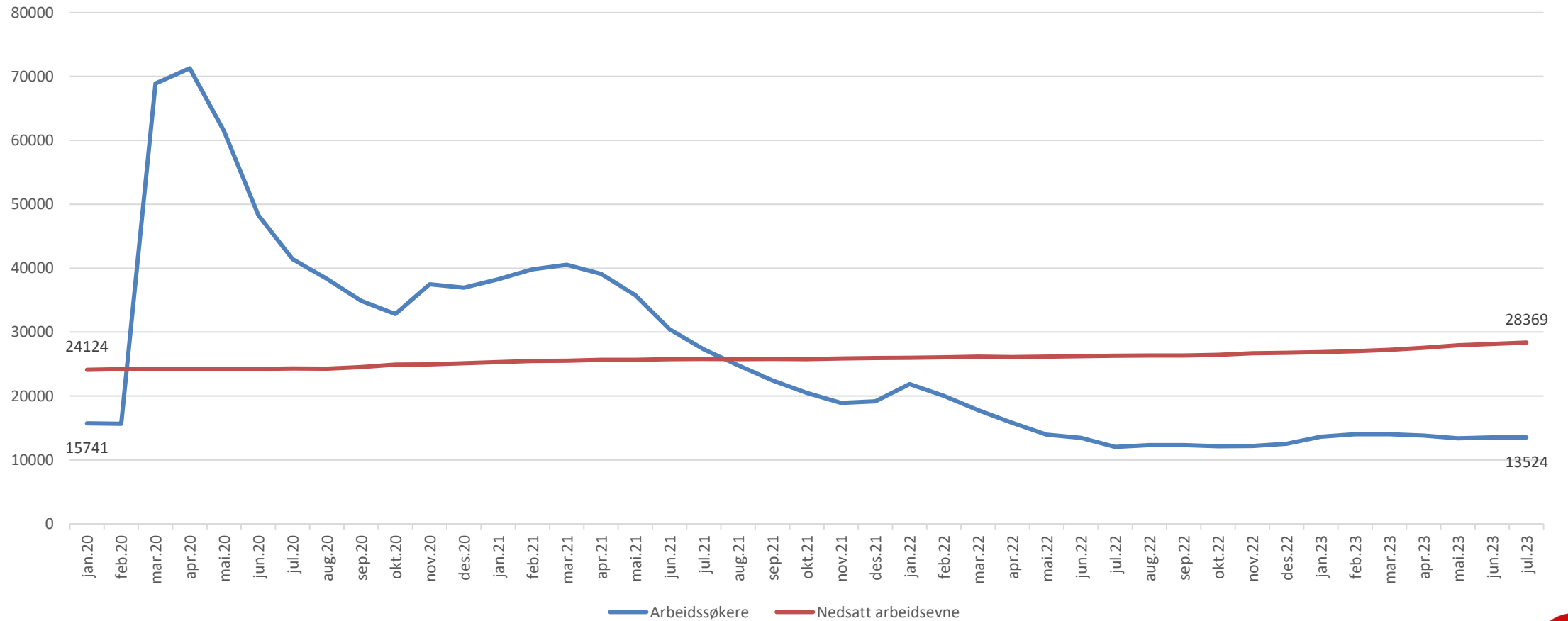
Hvordan kan AFT bidra?

- Mange i målgruppen har svake grunnleggende ferdigheter og liten eller ingen arbeidserfaring
- AFT skal bidra til å styrke deltakernes muligheter for å få ordinært arbeid, **tilby tilrettelagt opplæring** og **legge til rette for yrkesfaglige løp og annen opplæring/utdanning**
- AFT som tiltak har omfattende innhold og lang varighet, opplæring er en sentral del av tiltaket
 - Opplæring som integrert del av tiltaket (grunnleggende ferdigheter, arbeidsrelaterte ferdigheter, norsk)
 - Legge til rette for opplæringsløp etter AFT
- I Oslo: Funn fra kvalitetsevalueringer → Opplæringselementene i AFT lite utviklet eller satt i system
- AFT har en viktig rolle på deltakernes vei mot mer stabil tilknytning til arbeidslivet
 - Gi deltakerne et løft (opplæring og veiledning i AFT)
 - Fagopplæring kan starte med arbeidstrening
 - All arbeidstrening bør dokumenteres i forbindelse med eventuell fremtidig realkompetansevurdering

Utvikling i Oslo

Januar 2020 – Juli 2023

Takk for oss

Terje Jørgen Larsen og Caroline K. Bozic
Avd. samarbeid og tjenesteutvikling,
Utdanningsetaten
Cecilie Dalen Møll, opplæringskoordinator
NAV Tiltak, Dominika Borowska,
seniorrådgiver NAV Tiltak

